

Město po setmění patří zvířatům. Vědci tři roky mapovali jejich skrytý život v Brně.

20.4.2026 - Jakub Drimaj | Mendelova univerzita v Brně

Výzkum Mendelovy univerzity v Brně, Masarykovy univerzity a společnosti SocioFactor ukázal, že soužití lidí a zvířat ve městech není náhodné, ale řídí se jasnými prostorovými, časovými a společenskými zákonitostmi. Analýza více než 150 tisíc snímků z fotopastí, tisíců terénních záznamů a stovek biologických vzorků potvrzuje, že města představují plnohodnotný a systematicky využívaný ekosystém pro desítky druhů volně žijících zvířat.

Unikátnost tříletého projektu spočívá v propojení biologické, veterinárně-zdravotní a sociologické výzkumné oblasti. Biologická část detailně mapovala výskyt a chování zvířat ve městech pomocí fotopastí, nočního monitoringu s využitím termovize a terénního sledování pobytových znaků. Díky tomu výzkumníci získali data o tom, kde, kdy a jak jednotlivé druhy městského prostředí využívají. „Když se díváme na město jen očima člověka ve dne, zásadní část reality nám uniká. Ve skutečnosti sdílíme město s celou řadou druhů, které ho aktivně využívají,“ přiblížil hlavní řešitel projektu Jakub Drimaj.

Druhá část projektu byla zaměřená na zdravotní aspekty a rizika. Výzkumníci odebrali biologické vzorky z volně žijících zvířat a analyzovali přítomnost patogenů s potenciálem přenosu na člověka či domácí zvířata. „Bez znalosti zdravotního stavu populací nemůžeme odpovědně hodnotit reálná rizika,“ vysvětlil Drimaj. U přibližně 30 % zvířat byl zjištěn alespoň jeden patogen, nejčastěji parazitární nebo bakteriální infekce. „Přítomnost patogenů je v přírodě běžná. Neznamená to automaticky riziko pro člověka. Klíčové je tato rizika znát a řídit,“ uklidnil řešitel Omar Šerý z Ústavu biochemie MUNI.

Sociologická část zkoumala vnímání přítomnosti zvířat ve městě. Analýza postojů veřejnosti, mediálního obrazu i tak zvaných pocitových map ukázala, že společenské vnímání často rozhoduje o tom, jak města k problematice přistupují. „Propojení těchto tří rovin je klíčové. Nestačí vědět, kde se zvířata vyskytují. Musíme rozumět i rizikům a tomu, jak situaci vnímá veřejnost. Teprve pak je možné nastavit funkční management,“ zdůraznil výzkumník. V oblasti mediálního obrazu a postojů veřejnosti analýza ukázala, že vnímání lidí často rozhoduje o tom, jak následně reagují městské samosprávy. „Bez pochopení veřejnosti nemůže být management úspěšný. Nejde jen o to, co je biologicky správné, ale i o to, co je společensky přijatelné,“ sdělila Jana Korečková, řešitelka za SocioFactor.

V prvním roce výzkumu začali vědci sbírat data ve spolupráci s Magistrátem města Brna, útlukem Městské policie Brno, myslivci a dalšími partnery. Postupně vznikla unikátní databáze výskytu zvířat v Brně. Ve druhém roce byl výzkum rozšířen díky síti fotopastí rozmístěných napříč městem. „Najednou jsme měli k dispozici detailní obraz toho, jaká zvířata se ve městě pohybují, kdy a kde. Ukázalo se, že to rozhodně nejsou jen jednotlivé náhodné výskyty,“ sdělil Drimaj. Výsledky ukázaly, že zvířata bývají často viděna v blízkosti lidských sídel při interakci s člověkem. Nejčastějšími druhy jsou zajáci, srnci, lišky, kuny nebo prasata divoká.

Zásadním zjištěním je rozdíl mezi denní a noční aktivitou. „Ve dne město působí klidně. V noci se ale promění v dynamický prostor, kde se zvířata pravidelně přesouvají mezi lokalitami. To je klíč k pochopení jejich chování. Právě noční monitoring pomocí termovize a fotopastí ukázal, že řada druhů využívá město pravidelně, jen mimo lidskou pozornost,“ uvedl Ondřej Mikulka z Ústavu ochrany lesů a myslivosti.

Projekt vědcům potvrdil domněnku, že střety mezi člověkem a zvířaty nejsou náhodné a každý konflikt má své prostorové a časové příčiny. Odborníci se shodují, že pokud vědí, kde a kdy ke konfliktům dochází, jsou schopni jim předcházet. Data ukazují například časté výskyty prasat v okrajových částech města nebo lišek v městské zástavbě. V některých případech se jednalo o škody na majetku či neobvyklé situace řešené městskou policií.

Výsledkem projektu není jen vědecké poznání, ale především konkrétní doporučení pro praxi, od monitoringu přes řízení populací až po komunikaci s veřejností. Na základě získaných dat vznikl návrh systematického přístupu využitelného místními samosprávami i státní správou při řešení výskytu zvířat ve městech. *„Největší problém není samotná přítomnost zvířat. Problém je, že o nich nemáme dostatek dat. Jakmile je máme, můžeme situaci začít řídit místo toho, abychom jen reagovali,“* uzavřel Drimaj.

Odkaz na fotografie

Foto_01 Nejrozšířenějším druhem je kočka domácí.

Foto_02, foto_03 Životu ve městě se velmi dobře přizpůsobila liška obecná.

Foto_04 V místech, kde na městskou zástavbu navazují lesní porosty, se objevují divoká prasata.

Foto_05 Z volně žijících živočichů jsou aktuálně problémy i s početností a managementem zdivočelých holubů domácích, kteří hnízdí v přístupných a nezabezpečených budovách a za potravou létají do polí za město.

Kontaktní osoba pro více informací: Ing. Jakub Drimaj, Ph.D., Ústav ochrany lesů a myslivosti LDF MENDELU, +420 774 683 672, jakub.drimaj@mendelu.cz

<https://mendelu.cz/mesto-po-setmeni-patri-zviratum-vedci-tri-roky-mapovali-jejich-skryty-zivot-v-brne>